

Talarstöd till bild 1 av 18

Arbetsmiljöarbete i samverkan

Introducera lektionen: Samarbete mellan arbetsgivare och anställda är en förutsättning för att skapa goda arbetsförhållanden. En av grundtankarna i arbetsmiljölagen är därför att tyngdpunkten i arbetsmiljöarbetet ska ligga i det lokala samarbetet. Målet med samverkan är väl fungerande verksamheter som främjar ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Kunskapsmål:

- Ha kunskap om förutsättningar för väl fungerande samverkan.
- Ha kunskap om vad ett system för samverkan i arbetsmiljöfrågor kan bestå av.
- Ha kunskap om vilka frågor som hanteras i skyddskommittén och samverkansgruppen.
- Ha kännedom om hur man kan lösa arbetsmiljöfrågor i samverkanssystemet.
- Ha kännedom om centrala och eventuellt lokala samverkansavtal.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 2 av 18

Vad är samverkan?

Samverkan handlar om att involvera berörda medarbetare och parter tidigt i processen. Att informera, föra dialog och ta tillvara på det intresse och engagemang som finns. Olika kompetenser och perspektiv kan dessutom bidra till kreativa lösningar utifrån verksamhetens utmaningar och behov.

Samtidigt visar forskning att delaktighet och inflytande också har stor betydelse för medarbetarnas hälsa och trivsel på arbetsplatsen. När medarbetarna mår bra och utvecklas presterar de också bättre.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 3 av 18

Bra förutsättningar för samverkan i arbetsmiljöarbetet

Det här är fler exempel på vad som behöver vara på plats för att underlätta samverkan på arbetsplatsen.

Grunden för att samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare ska fungera väl är att det finns en vilja och ambition att lösa frågor i samverkan. Det är arbetsgivaren som fattar beslut, men innan beslut sker samverkan.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 4 av 18

Bra förutsättningar för samverkan i arbetsmiljöarbetet (2)

Det här är exempel på vad som behöver vara på plats för att underlätta samverkan på arbetsplatsen.

Grunden för att samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare ska fungera väl är att det finns en vilja och ambition att lösa frågor i samverkan. Det är arbetsgivaren som fattar beslut, men innan beslut sker samverkan.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 5 av 18

Så löser vi arbetsmiljöfrågor

Tidsåtgång: Cirka 3 minuter.

Syftet med filmen är att visa hur en arbetsmiljöfråga kan lösas genom samverkan på arbetsplatsen. Budskapet är att de flesta frågor kan och ska lösas i dialog på arbetsplatsen mellan chef och medarbetare. Fungerar inte det, så finns det fler sätt att lösa det på.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 6 av 18

Så löser vi arbetsmiljöfrågor

Inget talarstöd finns till denna bild.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 7 av 18

Naturliga forum för samverkan i arbetsmiljöarbetet

Använd befintliga möten för att involvera medarbetare och föra dialog och samverka om arbetsmiljön.

Samverkan ska vara kopplad till alla beslutsnivåer i organisationen eftersom alla forum är beroende av varandra för att systemet ska fungera.

Medarbetarsamtal och APT är exempel på direkt samverkan mellan chef och medarbetare på arbetsplatsen.

Skyddsombudet företräder medarbetarna i dialogen med chefen.

I skyddskommitté/samverkansgrupp sitter chefer som representanter för arbetsgivarna samt fackligt förtroendevalda och skyddsombud som representant för arbetstagarna.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 8 av 18

Medarbetarsamtal är grunden

Utgångspunkten är att så många frågor som möjligt ska lösas direkt av dem som berörs. Och arbetsgivaren ska enligt lag, AFS (2023:1), ge möjlighet för arbetstagare att medverka i arbetsmiljöarbetet.

Det formaliserade medarbetarsamtalet är dialog mellan medarbetare och chef om hur det går och hur det är på jobbet. Exempel på frågor att ta upp:

- Medarbetarens situation.
- Kompetens och utvecklingsbehov.
- Verksamhetens mål och utveckling.
- Frågor om hälsa och arbetsmiljö.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **9 av 18**

Skyddsombudet företräder arbetstagare i arbetsmiljöfrågor

Skyddsombud utses bland arbetstagarna av en lokal arbetstagarorganisation som är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren. Finns det ingen sådan organisation utses skyddsombud av arbetstagarna själva. Skyddsombud företräder alla arbetstagare inom sitt skyddsområde. En fungerande samverkan mellan chef och skyddsombud på arbetsplatsen skapar goda förutsättningar för ett tillfredsställande arbetsmiljöarbete och god arbetsmiljö.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **10 av 18**

Arbetsplatsträff - APT

Vardagligt kallad APT. Alternativt ett återkommande personalmöte av något slag.

Vanliga frågor att prata om: arbetsmiljö och hälsa, jämställdhet och mångfald, verksamhetsfrågor, utveckling, planering och förändring, ekonomi och budget, facklig information vid behov. Använd gärna ett årshjul för att planera in teman för APT under året.

Tips för ett lyckat APT :

- Chef och skyddsombud förbereder tillsammans.
- Skicka ut dagordning i förväg.
- Hitta mötesformer så att alla kommer till tals.
- Låt medarbetarna ge förslag på vad de vill prata om på.
- Skriv minnesanteckningar.
- Ge återkoppling.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 11 av 18

Skyddskommitté

Mer om skyddskommittén:

- Antalet ledamöter ska bestämmas utifrån hur många arbetstagare som finns på arbetsstället, samt arbetets natur och arbetsförhållandena.
- En av ledamöterna ska vara i företagsledande ställning. Det bör ingå någon från styrelsen från lokal arbetstagarorganisation.
- I kommittén ska det ingå skyddsombud. Vid ett arbetsställe där det finns studerandeskyddsombud ska även två av dessa ingå i skyddskommittén.
- Företrädare från företagshälsovård bör närvara.
- Företrädare för de anställda utses bland arbetstagarna av en lokal arbetstagarorganisation som är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren. Finns det ingen sådan organisation utses företrädare av arbetstagarna.
- Ofta behandlas arbetsmiljöfrågor som rör flera enheter eller verksamheter i skyddskommittén. I större kommuner och regioner kan det finnas flera kommittéer på olika beslutsnivåer.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild 12 av 18

Frågor som skyddskommittén hanterar

En skyddskommitté är ett samrådsorgan och om företrädarna för arbetsgivaren och arbetstagarna inte är eniga i skyddskommittén kan frågan flyttas över till Arbetsmiljöverket. En skyddskommitté ska behandla en mängd olika frågor.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **13 av 18**

Samverkansgrupp

Inom många kommuner och regioner har de lokala parterna tagit fram ett lokalt samverkansavtal. Andra har det inte. Genom avtalet hanteras frågor om verksamhetens och arbetsmiljöns utveckling samtidigt.

Parterna tar därmed ett sammanhållet ansvar för frågor om verksamhetens utveckling, kvalitet, hälsa och arbetsmiljö. Om det inte finns ett lokalt samverkansavtal regleras formerna för samverkan i arbetsmiljölagen, medbestämmandelagen och förtroendemannalagen.

I samverkansgruppen företräds medarbetarna av skyddsombudet.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **14 av 18**

Frågor som en samverkansgrupp hanterar

I en samverkansgrupp hanteras det mesta som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Parterna tar ett sammanhållet ansvar för frågor om verksamhetens utveckling, kvalitet, hälsa och arbetsmiljö.

I samverkansgruppen företräds medarbetarna av skyddsombudet på samma sätt som i en skyddskommitté.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **15 av 18**

Hur ser det ut hos oss?

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Instruktion:

1. Prata två och två eller dela in er i mindre grupper.
2. Återsamlas och summera.

Syfte med dialogen: Dela erfarenheter kring vilka tillfällen och former som finns för att göra medarbetare delaktiga i arbetsmiljöarbetet och synliggöra forum där chefer och skyddsombud samverkar.

Snabbare variant på dialogen:

Prata med den eller de som sitter bredvid.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **16 av 18**

Tre lagar som reglerar samverkan

Tre lagar som reglerar samverkan.

Även om det inte finns ett lokalt samverkansavtal så ska arbetsgivarens samverka med skyddsombud, arbetstagarare och förtroendevalda. Det är reglerat genom tre lagar:

AML: Ger både skyddsombud och medarbetare rätt till direkt inflytande i samverkan kring arbetsmiljöfrågor, men också en skyldighet att medverka och följa regelverket.

FML: Reglerar förtroendevaldas rätt att samverka i rollen som förtroendemän.

MBL: Beskriver de fackliga organisationernas rätt till inflytande.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **17 av 18**

Lokala samverkansavtal

Mer om samverkansavtal:

”Avtal om samverkan och arbetsmiljö” är ett centralt samverkansavtal utan lokal verkan. Det betyder att lokala parter kan arbeta fram sina lokala avtal utifrån sina speciella utmaningar och förutsättningar.

Samverkan mellan arbetsgivaren och arbetstagare regleras i arbetsmiljölagen, medbestämmandelagen och förtroendemannalagen och är därför densamma oavsett om det finns samverkansavtal eller ej.

Men de lokala samverkansavtalen går lite längre än lagen samt förtydligar hur samverkan ska bedrivas på arbetsplatsen. Genom ett lokalt samverkansavtal säkerställs struktur och former för delaktighet och inflytande.

Samverkansavtal för samman den en informations- och förhandlingsskyldighet som följer av medbestämmandelagen, MBL och arbetet med arbetsmiljön som regleras i arbetsmiljölagen, AML.

Egna anteckningar

Talarstöd till bild **18 av 18**

Tack och bra jobbat!

Inget talarstöd finns till denna bild.

Egna anteckningar